

SAVA

Ihaja vsako soboto ob 5 uri zvečer. Uredništvo in upravnništvo: Kranj št. 170 (Prevčeva hiša). — Naročnina za celo leto K 4.—, za pol leta K 2.—, za četrt leta K 1.—. Za vse druge države in Ameriko K 5.60. — Posamezne številke po 10 vinarjev. — Vse dopise je naslavljati na uredništvo lista „Sava“ v Kranju. Inserate, naročnino, reklamacije pa na upravništvo „Sava“ v Kranju. — Dopisi naj se blagovoljno frankirati. Brezimi dopisi se ne priobčujejo. Reklamacije so poštnine proste. — **Inserati:** štiristopna petit-vrsta za enkrat 12 vin, za dvakrat 9 vin., za trikrat 6 vin., večji inserati po dogovoru. Inserati v tekstu, poslana in posmrtnice dvojno. Plačujejo se naprej. — Rokopisi se ne vračajo. — Brzjav: „Sava“, Kranj. Čekovni račun pri c. kr. pošto-hranilničnem uradu št.: 41.775.

Letna bilanca.

Leto 1913 se nagiba h koncu in treba je, da napravimo, kakor vsak dober trgovec, računski zaključek, da vidimo, smo li napredovali, ali obstali na eni in isti točki ali celo nazadovali.

Kar se tiče širše naše domovine, je svetovna zgodovina napisala i to leto marsikatero stran, ki ni ravno razveseljiva. Bojni grom na jugu je imel, oziroma še ima, tudi v Avstriji svoje dalekosežne posledice. Dostikrat neumevna in kratkovidna zunanja politika grofa Berchtolda nas je zapletla premnogokrat v konflikte z našimi slovanskimi sosedi na Balkanu in le malo je manjkalo, da nismo posegli vmes z orožjem v roki. Kake strašne posledice bi bilo imele tako dejansko vmešavanje v politiko drugih narodov, smo izvedeli šele pred kratkim, ko je nek francoski list obelodanil pogodbo Balkanske zveze. Bolgarija bi bila morala udreti v Avstrijo z 200.000 možmi. Srbija je imela pripravljeno proti nam vso svojo armado, ki se je izkazala v balkanski vojni kot naravnost izvrstno. Tudi Rusija bi bila podpirala ta obči napad na nas, medtem ko bi nam bila od naših zaveznikov, pomagala le Nemčija. Italija ima v svoji pogodbi z nami izrecno izgovorjeno le materijelno pomoč, ne pa tudi vojaške. Jasno je torej, da bi se bila vnela svetovna vojna, ki bi bila, ako bi trajala tudi še tako kratek čas, zahtevala nebroj človeških žrtev ter bi nam ubila na desetletja naše, itak že na vseh koncih in krajih hirajoče narodno gospodarstvo.

Najbolj se občutijo posledice te naše brezmiselnosti zunanje politike na narodno-gospodarskem polju. Ves čas balkanske vojne nam je bil Balkan zaprt in izvažati nismo mogli prav ničesar razen sena. Ta izvoz pa ni prišel prebivalstvu v korist, nego samo bogatim ogrskim veleagrarcem. V vseh drugih predmetih pa je padel izvoz ter se zmanjšal uvoz, znak, da je primanjkovalo na vseh koncih in krajih razpoložljivega denarja. K temu dejstvu pa pride še nepremagljivi odpor agrarnih velikašev, ki se upirajo tudi najmanjši industrijalizaciji Avstrije. To ima pa posledico, da vlada ne

more skleniti ugodnih trgovskih pogodb s sosednimi balkanskimi državami, ki pridejo tu edino v poštev.

Nič boljši pa ni notranji politični položaj. Narodnostni spori se širijo vedno bolj in vlada, poznavajoč naše ljudske zastopnike, je posegla po enostavnem sredstvu — po komisarijatih — da napravi po svojih nazorih red. Tako je bil do meseca decembra komisariat na Hrvatskem. Med letom se je uveljavil komisariat za Češko in v Galiciji je komisariat le še vprašanje časa. Parlament pa po vladnih nazorih nima drugega opravila, kakor da dovoli nove davke, redne in izredne, ki se domalega vsi porabijo v vojaške namene. Celotno milijardo je letos požrl militarizem in, kakor vse kaže, še ne bo konca tega vednega oboroževanja. Zanimivo je tudi, da je letos uprava kratkomalo eskamotirala dveletno vojaško službo, katero bi bila morala po lanskoletnem zakonu uveljaviti stopnjevanje do leta 1915. Obdržala je v nadaljnjo službovanje kratkomalo vse one rezervnike, ki bi bili morali iti letos na dopust. Da je kriva temu samosvojemu postovanju vojne uprave in vlade le nemožnost ljudskih zastopnikov, je jasno in pri prihodnjih volitvah bo treba prav temeljito pogledati one poslance, ki drve za vlado čez drn in strn.

Vobče pa je tudi sedanja vlada verna slika avstrijskega sistema. Nikake odločnosti, nikakega cilja, ampak neodločno tavanje in poizkušnje različnih sredstev. Grof Stürgkh je sicer dober mož, a sposoben je za vse drugo, nego za šefa avstrijske vlade. Konservativen do kosti in povrhu še plemenitaš, nima pojma o ustroju moderne države. Ker pa se mu le nekoliko sanja, da ne gre vse tako, kakor bi moralo iti v Avstriji, ne najde v svoji neodločnosti pravega pota in prepusti usodo države božji previdnosti. Da mora pri takem vodstvu hirati država tako politično kakor narodno-gospodarsko, je samo po sebi umevno.

Tudi v naši ožji domovini ni letna bilanca nič kaj prida. Na čelu deželne vlade stoji mož, ki je popolnoma pod vplivom S. L. S. Samostojnega mišljenja sploh ne pozna in ukrene vedno

le tisto, kar je vseh vodju klerikalne stranke dr. Šušteršiču. Da pa le ta izrablja to nesamostojnost svoji stranki v prid, o tem nam pričajo vsi odloki, ki so izšli iz te španovije. Tu kazati na moralno kvaliteto klerikalne stranke in njenih pristašev, bi bilo več kot odveč. Saj so nam ravno kar minole deželnozbornske volitve jasno pokazale vso moralno propalost in ves cinizem, ki prevladuje v tej stranki. Edino razveseljiv pojav je bil ogromni prirastek protiklerikalnih glasov pri ravnokar minolih volitvah. Vzlic goljufivemu in protipostavnemu ravnanju pri sestavi imenikov in vzlic vsemu terorizmu dušnih pastirjev, ni dosegla klerikalna stranka nikjer kakega večjega uspeha. Prišla pa je v položaj, da je morala preiti iz ofenzive v defenzivo in da se ji celo zelo nevarno majejo nekateri mandati. Malo več organizacijskega dela, malo več samozavesti ter možatosti in pri prihodnjih volitvah bo klerikalna stranka pogrešala marsikak mandat.

Tudi v kulturnem oziru so klerikalci krivi, da sklepna bilanca ni nič kaj razveseljiva. Ubili so nam slovensko gledališče, to važno kulturno središče za narodno izobrazbo. Niti vinarja podpore nimajo za Glasbeno Matico, niti vinarja podpore za druge kulturne namene. Slovensko učiteljsko puste naravnost stradati ter uporabljajo vsa sredstva, da je potisnejo pod svoj jarem. In tako delajo povsod. Z vsemi sredstvi si prizadevajo ubiti nasprotnika, da se čimdalje obdrže na majajočem se stolcu absolutne vlade na Kranjskem. To bi bil v kratkem obris naše letošnje bilance. Semtertja pasivna, kaže v mnogih ozirih tudi visoke aktivne točke. Predvsem se je ravno v minolem letu močno ojačilo balkansko Slovanstvo ter se, z izjemo enega slučajja, kjer so igrale avstrijske intrige važno ulogo, strnilo v eno celoto, kar mogočno upliva tudi na Slovane v Avstriji. V ožji domovini pa narašča protiklerikalno gibanje v prav veselem obsegu in vsekakor ni daleč doba, ko se otresemo tudi mi, kakor so se otreli balkanski Slovani svojih smrtnih sovražnikov — najhujšega sovražnika — kranjskega klerikalizma.

PODLISTEK.

F. P.

Jesensko tavanje.

Letos je pa res lepa jesen, tako se čuje od ust do ust, po trgu pa filistersko prikoraka penzionist s kurico za klobukom. Res, človek ne ve, je li postalo solnce muhasto ali se je človeški rod tako utrdil, nekaj mora biti. Pa naj že bo, kar hoče, res je, da je jesen precej mila — vsaj v opoldanskih urah — in dobro je to, da človek pri srečavanju znancev vsaj ne pride v neprijetno zadrego in pogovor lahko napelje na lepo vreme. Tudi dobra stran lepega letnega časa.

Tako in s takim „premišljevanjem“ tavam in upam kratkočasiti samega sebe, pa si prižgem cigareto srednje kakovosti, se zagledam pred se in se zamislim.

Zaostale ciklame povešajo obledele glavice, kot da jih pretresa grozna misel, hiteča nad vršiči dreves, preko poljane tja pod sivo nebo. Tam od severne strani pihlja hladni veter, da stoletna debela zmajujejo svoje krone, iz katerih se kot briljanti usipljejo tisoči listov, ki trudno padajo proti zemlji, vsi oveneli. Še trudneje poležejo nanjo, ki jim je dala in vzela življenje. Nizko nad njivo zakraka gavran, tisti črnopolti, črnooki gavran in se v trepetajočem poletu pogubi v daljno poljan. Oj, ni to oni trepet, ki sluti blede smrt? Da, v srcu

je težka misel, oko se zabode v črno zemljo, hrbet se pa skrivi, kot da nosi ponižujoče breme. Jesen, kako si neizprosna! Tam v bregu nad deročo Savo pustiš, da zacveto beli cvetovi, katere potem umoriš s svojim ledenim plaščem. Drugo jutro povešajo vsi cvetovi umorjene glavice in veter se poigrava s snežnobelimi lističi. Zavratnost, ki vsklije mlado življenje, da je lahko pogubi. Iz daljav prihrumi nenkrat vihar, ki zlomi suho vejo, da ploskoma pade na tla, kjer se razleti na mnogo koscev.

Korak mi nima obstanka in hiti dalje, vodeč me v brezcilje. Oko mi obstane na enakomernem divjanju valov, ki v jeznem šumenju hite proti tolmunu, kjer vrtnec ponavlja kot na takt svoj zavratni ples. Okoli vrti nešteto bilk in listov, ki zaidejo vedno v isto smer in ponavljajo isto kroženje neštetokrat. Narava, občudovanja vredna. Noben val ne premeni svoje smeri, vsak hiti ga pred njim, kot da jim je tako zapovedano. Vrtnec požira in izbruha, listi zginjajo v nenasitno žrelo, katero se po zagrabljeni žrtvi hlastno popeni, da s tem večjo slastjo pograbi na novo mu namenjeno.

Pa se zazrem preko valov in bregov tja do sinjih, belopolnih gora. V duši zabrenka spomin in enak je struni, ki v zadnjih tresljajih spomni človeka na lep akord, ki zatoni v črno, črno noč. In — kot demon mi zazre v dušo dvoje črnih oči in s težko mislijo v srcu stojim na bregu prozornih valov. Tiho, da skrivnostno mi vrtnec zašumlja davno pesem, ki kot blagoslov hiti v daljni svet in

v srcu je praznik, posvečen spominom... Oj mnogokrat je že luna spremenila svoje lice, blede kot smrt. Iz temne nevednosti mi je tisti čas izbruhnil čut in me opojil kot rujno iz posušenega grozda izprešano vino... Še enkrat pogledam v črni vrtnec, potem sedem na vrbo, ki vodoravno vije svoje deblo in krono pomaka v bistre valove, ki se razpene ob nepričakovani zapreki. Mnogo, mnogo kapljic obstane na njeni kroni in enake so najžlahtnejšim briljantom. Podprem si glavo in pridržan vzdih v svoji lahkoti poplove preko vode na ravno polje in še dalje. Lahen veter, ki sledi pomirjenemu viharju, zabrenka v vršičih dreves, tiha pesem blaženo omili srce, da bi iz žalostnih oči kanila mnoga solza in se združila s curkom, hitečim lako daleč. Akordi se z akordi spajajo v bujne harmonije, ki legajo na dušo. Ti čarobna jesenska pesem! Si kot davna zgodovina srca in človek strme poslušaj tvoje skrivnosti...

Tudi tisti čas je že jesen zakrila nad naravo svoj megleni pajčolan in mraz je zabril tam od severa, da so se tresle kosti. Vablivo zakurjena sobica je bila in midva sva govorila vsakdanje stvari, pa je bilo prijetno. Nasprotja ni bilo niti v besedah, niti v mislih, razumela sva se prijateljsko. Pri ločitvi sva si nehote stiskala roke in očesa so se nama smejala. Oj, bilo nam je dobro in ničesar nisem pogrešal. Brez dogovora sva se zopet našla in vse se je ponavljalo nehote. Da! Neštetokrat sem že opazil, da mi igra slučaj večjo

Razkol med vrhovnim in upravnim sodiščem.

Kranjski deželni odbor je mnenja, da zahteva korist dežele, da ima Štefan Lubeinschegg, posestnik v Kranju čez mestno cesto betonski hodnik in da ima mestna občina nasproti svojemu someščanu popolnoma vezane roke tudi za slučaj, da bi bilo treba to cesto regulirati.

Kranjski deželni odbor zahteva, da obstoji ta hodnik brez vsakega reverza in značilno je, da je bil stavbitelj sam pripravljen dati tak reverz, da pa da se je pri deželnem odboru to preprečilo, češ da je bil Štefan Lubeinschegg takrat, ko je ta predlog stavil, v pravni zmoti.

Mestna občina je mnenja, da ne gre na tak način vezati si roke pri upravi občinskega premoženja in je stavbeno dovoljenje odklonila.

Deželni odbor pa je ta sklep izpremenil in izdal stavbeno dovoljenje.

Poprej pa je še razpisal ogled na licu mesta, ne da bi bil k temu ogledu vabil mestno občino.

Mestna občina je predlagatelj takoj, ko je dobila to obvestilo, sporočila, da se bode pritožila če torej zida, stori to na lastno riziko.

To stavbeno dovoljenje je c. kr. upravno sodišče z razsodbo dne 11. aprila 1913 razveljavilo in sicer zaradi tega, ker se mestna občina ni vabila k lokalnemu ogledu, kakor to predpisuje § 9. stavb. reda in je torej postopanje tako nedostatno, da stavbeno dovoljenje ne more veljati.

Ker pa involvira navedena stavba lastenje službene pravice v ozračju mestne občine in se stavbitelj z mestno občino ni pogodil oziroma po zakonu zavaroval, vložila je mestna občina dne 20. aprila 1912 tožbo pri sodišču na priznanje neobstoja služnostne pravice in prepoved stavbe v smislu § 340 obč. d. zak.

Z razsodbo dne 25. novembra 1913 je vrhovno sodišče to sodbo zavrnilo z motivacijo, da je bil deželni odbor v smislu § 91. občinskega reda opravičen soditi o Lubeinschkovem predlogu in da torej stavbenik ni postopal samovoljno. Če je kdo mnenja, da je ta sodba pravopomotna je to sedaj postranskega pomena, ker se posledice te sodbe ne dajo več odstraniti.

Da pa je pravopomotna, trdimo mi s popolnim prepričanjem. Ker se je tožba opirala na § 340 obč. drž. zakona, bila je po našem mnenju stvar vrhovnega sodišča rešiti vprašanja, ali pa je občina lastnik obteženega sveta, ali obsega nameravana stavba stvarjenje služnostne pravice nasproti mestni občini in ali se je toženi nasproti tožiteljici po zakonu pred stavbo zavaroval.

Vseh teh vprašanj se vrhovno sodišče niti ne dotakne ne.

Isto trdi, da je bil deželni odbor upravičen izdati stavbeno dovoljenje in sicer na podlagi občinskega reda in prezre popolnoma, da je bilo stvar rešiti na podlagi stavbenega in občinskega reda.

Če si kdo pridobi stavbeno dovoljenje za stavbo, ki posega v sosedove pravice, je samovoljnost, če to stori, ne da bi se s sosedom poprej pogodil, ali po zakonu zavaroval.

In § 340 o. d. z. ima ravno namen ščititi zasebne pravice prikrajšanega po civilnem sodniku,

ulogo kot volja, da sem otrok viharja in prostranega morja. Pa naj bo! Vse se suče in kar je zopet pride čez sedem dolgih let. Tolažba, čeprav ne mnogo vredna! Nekega dne sem prijel njeno alabastrovo roko in tresla se je njena in tresla se je moja. Oko se ji je zapičilo v tla in rdečica ji je zalila goreča lica. Takrat sva prvokrat vzdihnili. Oj ti prva, kot kristal čista ljubezen, kje si, kam so se pogreznile bajne sanje? Ljubezen je bila med nama, čeprav samo trenutek in kdo more izločiti tisti trenutek najinih življenj in reči: „Nista vzdihnili drug radi drugega!“? Tisti človek bi predstavljaj gore in rekam določeval smeri. V pogledih so ginevali dnevi in življenje je bilo velik sanj. Veš, ljubica moja, takrat sem verjel, da si sklatim z neba zvezdo in se midva v svoji ljubezni z njo poigrava...

Pa kam blodim nazaj? Pred mano je jesen, mrzla jesen, nagiba se že k zimi in ji v uho šepče grozne besede. Tam od severa zapiha rezek veter in pesem spominov utone v valove in hiti ž njimi. Tam nad jezom še enkrat zabrenka moja pesem, se strmoglavi in utihne na dnu črnega tolmana. Mrz me pretresa in groza me je nad svojo mladostjo. Smrt, da smrt se nagiba k naravi in njeni pretresujoči poljubi zapihljajo preko poljan, bogve kam. Da bi me nikdar ne zazibala v spominov sladko sanjarenje, pesem jesenska, kruta brez konca! Zakaj si, oj jesen, razcvela v bregu bele cvetove, da jih mori oster veter? Zavratnost! Zakaj si, veter, zabrenkal v suhem vejevju je-

ker se iste niso zaznamovale pri stavbenem postopanju.

Ta zakonita določba ima ravno pred očmi stavbe, ki se vrše na podlagi stavbenega dovoljenja ker sicer lahko da pomoč politična oblast na podlagi stavbenega reda.

Če pa pravi vrhovno sodišče, da tisti, ki zida na podlagi stavbenega dovoljenja naj bo isto že veljavno ali ne, ni več odgovoren za hibe stavbenega postopanja, potem § 340 v d. z. sploh ne pride nikdar do veljave odpravljanja.

To vse je danes, ko je govorilo vrhovno sodišče le težnja. Nekaj drugega je pa, kar nam sili pero v roke in to mora zanimati vsakega, ki sodeluje v našem pravnem življenju.

Če našemu mnenju je vrhovno sodišče z motivacijo svoje sodbe prekoračilo tisto mejo, ki je določena za njegov delokrog po temeljnih državnih zakonih.

Vprašanje, ali je deželni odbor pri svoji razsodbi postopal zakonito, je brezdvomno stvar javnega prava in delokrog vrhovnega sodišča le zasebno pravo.

Vrhovno sodišče je sicer poklicano presojati veljavnost vladnih odredb, ni pa poklicano presojati pravilnosti postopanja onih organov, ki slone na javnem pravu, za to je poklicano izključno upravno sodišče.

In tu je nekaj, kar nas je v razlogih vrhovnega sodišča najbolje iznenadilo. Ko je vrhovno sodišče izdalo svojo sodbo, imelo je razsodbo upravnega sodišča že v spisih. Te razsodbe pa niti ne omenja, niti ne uvaža.

Nasprotno, med tem, ko upravno sodišče po našem mnenju popolnoma primerno povdarja, da je sporna stvar stavbenega značaja, da je razsoditi po stavbenem redu in da je odločba dež. odbora vsled odločbe stavbenega reda neveljavna, ne omenja vrhovno sodišče teh ugotovitev niti z besedo ter nasprotno z nekako odločnostjo trdi, da je bil deželni odbor za svojo odločbo upravičen na podlagi občinskega reda.

Tu vidimo popolni razkol med rešitvijo enega in istega vprašanja v vrhovnem in upravnem sodišču. Katero sodišče je pristojno za rešitev spornega vprašanja ne more biti nobenemu pravniku dvomljivo, zaradi tega mora odločba vrhovnega sodišča vsakega pravnikarja neprijetno iznenaditi.

Mestna občina ima sedaj v rokah dve odločbi najvišjih instanc v istem predmetu, ki si popolnoma nasprotujeta.

Upravno sodišče je stavbeno dovoljenje razveljavilo, vrhovno sodišče pa smatra postopanje deželnega odbora za pravilno.

To je sicer zelo mučen položaj, ali vpliv ima izključno le na stroške, na stavbo pa prav nobenega.

Ker če bi se tudi deželni odbor upiral na mnenje vrhovnega sodišča je zelo dvomljivo, ali se bode upravno sodišče, ki ima tu edino odločevati, priklopilo k temu mnenju.

Na veljavnost stavbenega dovoljenja nima mnenje od vrhovnega sodišča nobenega vpliva.

Faktum je, da Štefan Lubeinschegg za svoj hodnik še danes nima nobenega stavbenega dovoljenja, njegov hodnik visi v zraku ne samo dejansko, ampak tudi pravno.

sensko pesem, da se je vzbudila pomlad mojih dni? In potem spoznanje, prokletstvo nad samim seboj! V duši je smrt, tako tesna, tako bela smrt. Srce bi se strgalo iz prsi in bi poletelo preko poljan v neskončnost, pa je drže ledeni prijemi in je tlačijo k ledenim tlom, kot da rečejo: „Ostani in glej svoj pogin. Proč, proč ti zavest vseh temnih zavesti in poljana naj zastoče, da nisem tako sam in ti poleg me, drugače pa vse tiho. Tihota brezkončna si kot angelj z gorečim mečem in predbacivaš mi zločin, storjen nad samim seboj.

Pa kaj šumljajo ovenele bilke in kaj moti jesenski polumrak? Kot pravlica zveni v mojo dušo, iz meglenih pajčolanov mora stopiti nekaj groznega in mi pogledati z neizprosnostjo v srce. Ne, ne sme, mora! Dvoje tistih črnih oči mi zazre v obraz in govori o nekdanjosti. Ah, zakaj se križa tvoja bujna mladost z njo odcvetelo? Kar je bilo, ni več in kaj je treba, pa sva sama? Pa kaj; saj je med nama prevara in težko verujoče spoznanje. In mirnega koraka stopaš k meni in bled je tvoj obraz, le pod fino naznačenimi obrvmi zre dvoje črnih, črnih oči, enakih gavranom, ki se pogubljajo v črno noč.

„Kaj samuješ tu?“ Njena očesa se zapičijo v moja.

„Saj ne samujem! Glej krog mene je narava, glej pod menoj so valovi in nad menoj pihlja jesenska sapa. In ti? Te je dovedel neprijeten slučaj? Ona se ozre tiho v stran in kaj se

Južna železnica.

Konec.

Res je tudi letos Južna železnica potrdila, da ako bo mogoče, sanira na ta ali oni način to pasivno podjetje. Vlada se je sporazumela z bančno hišo Rothschild in z francoskimi kapitalisti, ki so največji upniki Južne železnice, na kak način naj se to pasivno podjetje spravi v red. Najboljše sredstvo bi bilo, da odstopijo upniki nekaj obresti Južni železnici. To pa radi tega, ker so ti upniki, ki se večinoma rekrutirajo iz francoskih kapitalistov z Rothschildom na čelu prevzeli svoječasno prioritete, ki so stale daleč za nominalno vrednostjo. To pa se ni posrečilo. Posledica pogajanj je bila, da dobe prioritarni iste obresti kot dosedaj, a odločili so se za drugo žrtev. Ne odpuste sicer niti vinarja obresti, a zato odstopijo nekaj kapitala. Dosedaj je morala Južna železnica, če so bile prioritete izrečkane, iste plačati po polni nominalni vrednosti. Sedaj dovolijo upniki, da se plača mesto 500 frankov le 310 frankov, to se pravi upniki popuste Južni železnici 38 odstotkov kapitala. Ko je Južna železnica izdala prioritete, je dobila le 55 odstotkov nominalne prednosti, a sedaj naj plača nazaj 62 odstotkov. Prihranilo bi se na ta način letno kakih 7-3 milijonov kron, ki bi se najprvo uporabili za nekak fond, kasneje, po tretjem letu pa izplačali akcionarjem kot dividenda. Dobiček iz tega saniranja južne železnice naj torej ne pride v korist uslužbencev ali za nabavo novega voznega materiala, zopet naj izgine v žepu onih akcionarjev, ki so že dosedaj profiterali milijone. Pa bomo takoj videli, kaj je pripravilo vlado do tega koraka. Ker so akcionarji večinoma tudi upniki južne železnice — vzemimo le Rothschilda, ki je glavni upnik in glavni akcionar obnem — ni ta žrtev ravno velika. In še za to žrtev jim je vlada obljubila državno garancijo. Ako bi južna železnica ne mogla plačati svojih upnikov, naj to stori država iz davčnega denarja. Za to pa je treba zakona in vlada upravičeno dvomi, ako bi bil državni zbor voljan, zastaviti davčne dohodke gospodu Rothschildu. Zato je obljubila upnikom sledeče: Če državni zbor ne dovoli državne garancije do konca l. 1914, se ne bodo prioritete kvekovale po 310 frankov nego po 325 frankov. Upniki bi na ta način popustili le 33 odstotkov in južna železnica bi prihranila le letnih 6-6 milijonov. Zato pa jamči vlada mesto za državno garancijo za tarifno garancijo. To se pravi, vlada je Južni železnici obljubila, da ostanejo v veljavi visoki sedanji tarifi s 7% povišanjem. Vlada računa pri tem na odpor alpskih dežel, kojih zastopniki so ravno letošnjo jesen zbrovali v Gradcu (za Kranjsko dr. Vladimir Ravnihar), da protestirajo proti 7% povišanju tarifov. Ker torej zastopniki alpskih dežel ne bodo privolili v to povišanje, računa vlada, da bodo rajši zastavili ves svoj vpliv v državnem zboru v to, da se doseže državna garancija! Tako naj bodo alpski kmetje, kamor spadamo seveda tudi mi, preprega, da se francoskim kapitalistom izpolnijo želje. Nehote nastane tu vprašanje, zakaj misli avstrijska vlada skleniti tako neugodno kupčijo. A odgovor ni težak. Južna železnica si misli najeti na Francoskem posojilo 620 milijonov kron. To stori tem lažje, ker lahko zastavi anuitete, katere ji mora še plačati italijanska država za one, prej

ji je iz oces izločil briljant in pri padcu obvisel na suhi travi?

„Ne, nisem imela namena, da se srečava, a slučaj je hotel tako. Ne morem zato. Brez namena je moja pot, istotako mogoče tudi tvoja, idiva vsak svoje stezice.“ Očesa se srečata in ona zopet povzame: „Zakaj si se odtujil, da greš preko mene v daljno poljan? Znanca sva in si bila še več, da, bila.“ Oster je njen pogled in njena roka, mrzla kot smrt najde mojo. Beseda ji doni kot bolest: „Podajva si roke vsaj zadnji-krat in pustj me, da grem in se zamislim v daljne čase sreče, jutri me itak popeljejo“ — z miloprosecim pogledom se njuna roka sprime moje močnejše, glas se ji trese in z močnim naporom izusti — „pred altar. Odpusti znanec!“

Enak kipu stojim sredi jesenskih vetrov in oko mi bodeče zre za odbajajočo, ki izginja in kliče: „Zdrav!“ Pa naj bo! Povzdignem svoj korak in hitim v večera temo. Tam od neba se prikrađe lunin žarek in se stresuje v valovih, ki hite k vrtincu, da ponavljajo isto kroženje nešteto-krat. Tam daleč še enkrat razločim njen obris, potem pa zgine.

Z Bogom, mladosti sveti spomini, z Bogom pomlad in tebi, oj jesen, mrzli kot smrti poljub, je odprto moje srce. Prihrumi vanj s svojim celim viharjem, saj je pomlad že itak davno za gorami in vodami v deveti deželi. Pa bodi ti moja ljubica, jeseni mrzla sapica in zabrenkaj mi pesmico, tako žalostno, kot jo znaš samo ti.

avstrijske in sedaj italijanske proge, ki je leta 1866. prevzela od južne železnice. Od tega posojila misli Južna železnica posoditi avstrijski državi 350 do 400 milijonov kron. Ali z drugimi besedami: Ker Avstrija ne dobi na francoskem denarja, — kakor smo že zadnjič omenili radi naše zveze z Nemčijo, si bo izposodila Južna železnica denar na Francoskem ter ga zopet posodila avstrijski državi. Na ta način bi torej dobili državno posojilo, za katero bi garantirala Južna železnica! Jasno je torej, zakaj gre avstrijski finančni minister francoskim prioritarjem južne železnice tako zelo na roko. Le za to, da mu francoski kapital s posredovanjem južne železnice posodi denar. Da se bo ta denar zopet vtaknil v kanone in ladije je brezdvomno in tudi ta slučaj južne železnice nam kaže, da se zanemarja ali celo oškoduje najvitalnejše narodno gospodarske koristi, samo da se nasiti nenasitljivi militarizem.

Junak kranjske gimnazije Vinko Marinko!

Lani in letos cvete in se razvija na zavodu, ki so ga postavili meščani s svojimi žulji, kot profesor po različnih političnih in učnih neuspehih znani Vinko Marinko. Svoj čas je dobil primerno lekcijo s svojo združeno bolniško blagajno in upali smo, da je ta politični meteor ugasnil za vedno, toda nismo računili s tem, da mu še bije bojovito katoliško srce, ki se bo ob prvi ugodni priliki zopet osrčilo in stopilo na politični oder. In res ugodna prilika v obliki volitev je prišla in Marinko, meneč, da mora svoj zavod postaviti v še lepšo luč, je zavihtel svoj meč.

Preveč bi bilo, ko bi hoteli opisovati vsa njegova agitacijska pota podnevi in ponoči. Svest si, da je svojo nalogo dobro izvršil, je bil o zmagi prepričan in napočil je dan volitev. Pa glej ga vraga, vsi dohodi na volišče so bili zastraženi po naprednjakih. Kamor se je zaletel, povsod je zadel s svojim dolгим nosom ob kakega liberalca, tako da pri najboljši volji ni mogel popraviti na dan volitev tega, kar je prejšnje dni zamudil. Posebno so ga pa jezili oni gospodje, ki so imeli skrbeti na hodniku in stopnišču v mestni ubožnici za to, da bi se preveč ne šepetalo in da bi se preveč ne stikale glave. Umejemoto je jezilo. Pa prišlo je presenečenje in pobitost, potrtost, obupanje, jeza in strah, sramota in plahost, vse naenkrat v Marinkovo dušo, ko je zvedel, da so ti salamenski liberalci zmagali. Ali bi bilo torej čudno, ko bi vse te tako nepričakovano prihrumele občutke mogel Marinko tekotem enega dne zamoriti v razdrapani svoji duši, počasi so ga zapuščali, a ostala mu je še jeza; tudi te se je hotel primerno znebiti in kolikor mogoče drago prodati.

V ta namen si je osupli revež zbral drugi dan po volitvah glavno komisijo. Takoj ko je vstopil v uradni prostor, je pričel z grožnjami o pritožbah na deželni odbor, na deželni zbor, na deželno vlado, pa začuditi se je moral, ko mu je g. glavar pojasnil, da vse to ne more nič pomagati. A on je šel preko teh ovir naprej ter sumničil neprestano celo komisijo, da vendar — da vendar — da vendar — ni vse tako lepo v redu kakor so mu to drugi gospodje zatrjevali. Spomnil se je tu zopet onih preklicanih akademikov, ki še volilci niso bili, pa so si predzrnili stati pred volilnim lokalom, ti nepridipravi in osumil jih je, da je vendar mogoče, da so ti „ljudje“ vplivali na mimoidoče volilce in jih ovirali. In okrog stoječi gospodje komisije so si usojali veličino Marinka prositi, naj pove en slučaj, en član volilne komisije pa se je celo predrznil cenjenega g. Marinka v njegovi rahločutnosti tako daleč raniti, da je potegnil paralelo med delovanjem gg. akademikov in med njegovim, češ, da bi bilo dejanje pri njem prav tako mogoče, kakor je pri omenjenih gospodih. Glej ga vraga, to pa je moglo Marinka zaboleti; bogve kaka zavest mu je presunila prsa agitacijskega njegovega telesa in zabrusil je temu gospodu „lažnika“ v obraz.

Toda o joj, rečeno storjeno, oglasile so se priče in ob njihovem jeklenoresnem glasu naselil se je kes v Marinku in poskusil je omiliti to besedo in zasukal je paralelo med mogočnostjo na eni in na drugi strani v trditev, pa mu tudi to ni šlo. Pa kaj so takemu junaku take male neprilike, malo prebledi in mogoče še kaj drugega naredi, pa gremo zopet naprej na dnevni red, kajti pri sebi je imel dovolj snovij za prerokanje.

Škoda, da ne poznamo gospodinje njegovega stanovanja, da bi bili drugi dan povprašali, če so gospod Marinko dobro spali in če se jim je kaj lepega sanjalo in kako so po prestanih naporih zjutraj izgledali. Škoda, res škoda. Pa naj bo temu tako ali tako, res je, da radi političnih poslov in polomov ni Marinko zamudil nobene šolske ure, ki so seveda samo stranski njegov posel. Imajoč učne uspehe pred očmi, se je, kakor pripovedujejo, vrgel z vso silo bistroumnega pedagoga na učečo se mladino in ni slutil, da bo mogoče že koncem ure dajal poročila o svojih učnih uspehih dvema gospodom v vojaški uniformi! Zvonec zazvoni, dijaki se udero iz učilnice pred njimi seveda Marinko, hiteč veseli učnih uspehov k ravnatelju, da da raport, a pot mu prestrizeta dve uniformi; aha,

si je mislil, sedajle bom pa temle dvema poročal o učnih uspehih, gotovo sta prišla po pojasnila o napredku svojih sinčkov, — to bom briljiral!

Ampak, erare humanum est! Vojašk poklon, nato predstavitev, pa smo že zopet obledeli, videč, da ne bo nič z povpraševanjem po učnih uspehih. Toda ušesa je pa le treba napeti in poslušati glas oboroženih gospodov, pa je hudo, če človek ni bil vojak pa si mora zapomniti vojaške šarže; kako lahko se mu pripeti, da jih zamenja ali celo komaj izgovorjene pozabi! No, pa šarže same, to še ni nesreča, pomislite kaj pa zahtevata ta dva oficirja; imenovanje zastopnikov o častni zadevi z prejšnji dan razžaljenim članom glavne komisije. V ušesih zazvene meči, v duhu teče kri, eden leži mrtev, samo še en tip, če sem morda še gorak — tako sedaj pa če mogoče hitro se skriti za plot, ali pa zlezti pod mizo, v omaro, na stranišče, za peč ali kamor si že bode, samo proč, proč od teh morilcev, od teh krvoločnikov:

Ku-kuc izza španske stene „zastopnikov ne imenujem, bom že pisal, adijo.“ Sablje še enkrat zazvenkečejo in nevarnost je pri kraju; tako, sedaj pa zopet lahko zlezem iz zapečka.

Pa se postavim pred ogledalo, komandiram samemu sebi „habtacht“! Akradibiks, to sem jih dal, jaz sem junak dneva, samo eden naj mi še pride, jaz mu že pokažem, kar zastopnike bom odklonil pa bo ležal mrtev na tleh.

Šolski sluga pozvoni dvanajsto uro, kosilo se mi itak ne bo prileglo, mi še preveč udarjajo meči na uho. Poiščem si vseeno na skrivnem dva svoja prijatelja, katerih eden je nosil samo bajonet, pa boljše ko nič, malo bo že vedel o tem zverinskem dvoboju in mi dal kak nasvet, čeprav ravno ne pravega.

Tako — tres faciunt collegium — sedaj pa na stvarno delo! Prijatelj, ti imaš častni kodeks, preglej in prelistaj, če so ti krvoločneži z menoj prav ravnali. Dolga pavza, šumenje listov — aha, jih že imamo v zanki; tu se glasi, da se mora nasprotnika poiskati doma — haaaaa, sedaj jima pa zadrgnem vrv, ki sta si jo predzrneža dala sama krog vratu! Toda kako — Marinko pravi, tepsti se ne upam ž njima, da bi dal častno izjavo sem preresen, oni z bajonetom se oglasi, v Gorenjca pišimo, drugi Don Juan pravi, nikar, bi bilo treba zopet novega odgovornega urednika, kedo naj vzame potem tehanovo jezo nase. Nastal je zopet molk, brade so jim zniknile v pesti, pogledi izpod čela so pričali o veliki zadregi in o ugibanju, kako pokazati javnosti svoje junaštvo! Pa bistra glava, ki se drži na Marinkovem vratu jo pogrunta; vesta kaj skrijmo se za „Slovenčeve“ planke, imuniziran je in živ krst nam nič ne more, pa bomo lahko še denuncirali in obrekovali, pa ne bo treba niti popravka sprejeti! Izborna misel in škodoželjni krohota je pričal, da je sprejeta! Tako, sedaj pa le hitro pisati! Pisati v „Slovenca“, pisati zastopnikoma svojega nasprotnika, da se ne spuščam v otročarije, ker sem preresen, obenem pa toliko takten, da dam sploh odgovor, če ga že kdo zahteva, da bi pa še v pismu delal običajni ogovor ali na koncu istega pristavil izraz spoštovanja tega profesorju izbornih učnih uspehov itak ni treba, kam pa pridemo če bi še svojim sovražnikom pisali dostojna pisma.

Salament smo jih, pa še anonimno jih ovadimo, da se je v Kranju nekje napovedoval dvoboj in konec bo tej aferi. Jaz Vinko Marinko imam svitlo čast, nasprotniku sem jo pa popalcal in ga z velikimi potezami spravil v kozji rog tako, da se ne bo upal nikdar na dan. Vama prijatelja pa lepa hvala za trud, prihodnjič pa bom vaju branil iz na podlagi katoliških antiduelnih načel če bi koga užalila, le nobenemu svoje pregrehe priznati ampak, pomahati kar pride pod roko!

Pravijo, da se je tisto noč Marinku v sanjah prikazal g. Kruh z ključmi in mu govoril, da še ni konec tega boja pa da mu bo že skomandiral kako lepšo celico če bi prišel ravno po božji predvornosti k njemu na obisk.

DOPISI.

Iz Škofje Loke.

Zadnje deželnozbornske volitve so našim klerikalcem dale največ opravila, kakor se samoobsebi razume, ker so naš poslanski mandat imeli takorekoč že v žepu. Nihče pa si ne bi mislil koliko truda so te volitve prizadejale znanemu klerikalnemu branjevcu in mokraru pod nunsko cvkviho. Le-ta je bil eden izmed najagilnejših klerikalnih agitatorjev in zato mu še danes ne miruje žilica. Svoje mirne sosede nadleguje še vedno, seveda, ako o njih slutiti, da niso volili po njegovem okusu. Za sedaj zamolčimo njegovo častito ime, ker ne maramo nikomur škodovati. Ako pa pobožni mož meni, da je za njega prav, da se tudi javnost za njegovo delovanje za klerikalno stranko zanima, potem naj bo prepričan, da ga tudi mi ne bomo pardonirali. Svaka sila do vremena! Kdor ima na glavi obilo masla, naj ne hodi na sonce!

Napredno, politično in gospodarsko društvo, ki se je pred nekoliko leti osnovalo za naš sodni okraj, spi v zadnjem času spanje pra-

vičnega. Prav bi bilo, ako bi se ga zopet oživel. Pred kratkim smo slišali, da se bo to tudi uredničilo. Nasprotniki tuhtajo noč in dan, kako bi oslabei naše vrste, mi jim pa odgovorimo s tem, da se tesneje organiziramo, kajti dela ne zmanjka!

Občni zbor „Sokola“ v Škofji Loki se bo vršil v nedeljo, dne 28. decembra 1913. ob 2. uri popoldne v društveni telovadnici, predmestje Studenec.

Narodna čitalnica v Škofji Loki je imela dne 20. t. m. svoj 51. redni občni zbor, na katerem so se sprejela vsa poročila društvenih funkcionarjev. Novoizvoljeni odbor obstoji iz sledečih gospodov: Fran Suša, predsednik, Anton Jurkič, podpredsednik, Vinko Zahrastnik, tajnik, Janko Schollmayer, blagajnik, Avgust Nadilo, knjižničar, Franc Dolenc in Franc Magdič, računska preglednika, Joško Zihertl, Anton Kašman in Avgust Blaznik, veseliški odsek.

Duple pri Tržiču.

Kam so pripeljale volitve dušne pastirje? Slišali smo, da je župnik Peter Bohinjec pri običajnem adventnem izpraševanju letos ženam govoril o samih volitvah. Pravil jim je, da tisti, ki čita napredno časopisje, ne bo smel biti za botra in tudi ne na blagoslovljeno pokopališče pokopan. Radi bi vedeli, kam bo Bohinjec pokopan, ker bere vse napredne časopise in poučuje žene o volitvah in ne v krščanskem nauku? Volitve so ga že tako zmešale, da je v pondeljek, na Šmaren dan, izpustil na priznici glavne molitve, to je vero, upanje in ljubezen, in maša se je delila tudi v tiho peto in tiho sv. mašo. Ko bi bile volitve trajale še 14 dni, bi Peter gotovo popolnoma um zgubil. Pa Bog se ga je usmilil in prikrajšal je dneve. Njegov glavni namen je bil: volitve in politika. Bliža se nam novo leto in mislimo, da se bo vsaj toliko preobrnilo, da bo Peter kaj bolj redno opravljal službo božjo, kot jo je v starem letu, ko so ljudje večkrat šli k sv. maši in je šele mežnar prišel praviti, da je danes ne bo, ker se je Peter odpeljal.

Iz Cerklj. Slabo znani kaplan Hrvat ima večnega opravka pri sodišču v Kranju. Še „sodnji dan“ nesramni „Slovenca“ pamflet, katerega je na prav nelep način razširjal, ni v kraju, že ima povabilo k sodišču na dan 30. t. m. radi §. 461. kazenskega zakona, ki govori o goljufijah. Pred kratkim je pa iskal časti v Kranju radi vednega pijanstva in ker ga je baje nekdo pošteno skoftal. No, vzor katoliški duhovnik, kaj ne! Pa tudi vsem drugim je roka pravica za petami radi raznašanja klerikalnih packarij v sramotenje liberalcev. Počasi pride vse na dan. G. kaplan, če ne umirite svoje vroče krvi, znate priti še v špekamro. „Domoljub“, mu menda dela preglavice. Sliši se, da je, ko je prejel povabilo k sodišču, dal hribovcem nekaj denarjev nazaj, Kuralta pa na zvit način prepariral. Pavle je že povedal, kako je Janez, slučajno še kaplan v Cerkljah, poparjen.

Cerklje. Noč ima svojo moč. Ponoči je bilo, ura na zvoniku je odbila ravno policijsko uro, ko se izkolomaštra znani kupec s prasci in umetnim gnojilom „brez potenta“ od celodnevnega popivanja iz Konškove gostilne, kjer je prečeval in prenergal cel božji dan samo o kupčiji z gnojili, Miči in prasci. Še na pragu pravi: „Če me Mica zjezi, bo šlo doma vse v „luft“. Ko malo poneha, šum, se iz napol priprtih duri sliši precej glasno pomenkovanje sledeče vsebine: Končkulja pravi: „Tako me skrbi, kaj bo. Večkrat sem ti že mislila povedati, kaj so mi misijonar rekli. Rekli so, le vprašajte moža, kdaj misli dati tisti denar nazaj, ki ni njegov. Pravi gospodar se po Ameriki potika, da si prisluži, kar mu je bilo odneseno. Da se tuji masti in debeli z denarjem, to ni krščansko, to je sramotno. Dati mora nazaj, kar ni njegovo. Oh, Janša, tako me skrbi, kaj bo.“ „Tih, če ne ti že pokažem.“ „Kaj pomaga, če mi tudi zbijješ zobe, ljudje pa govore vse vprek. Kaj je bilo v Poženku takrat, ko je Gvantec denar zgubil, oh, kaj bo. Pa Bostiška na Brniku, da bi še tegane bilo. To je sramota.“ „K... f... mizerija, ali hočeš res, da ti zobe zbijem? Peč popravi poprej, da ne bo tako kadila. Če mi nisi koj tiho, zbijem vso peč.“ „Le zbij jo, bo pa prazna luknja. Luknja je tako vedno prazna, to vsi vedo.“ „Sakram... Povej tvojemu misijonarju, kaj si vse počela z Borštnikom. Cela vas govori, kako se je drlo brez noža. 8000 K gotovine, pa vse je šlo k hudiču.“ „Če je kje sramota, je to tista sramota, ki te zavoljo nje vest peče. Oh, Janša, kaj vse to, Brnik, Brnik. Pravijo ljudje, da si vse ti snedel.“ „Hudiča, kaj snedel, saj še Knetu manjka. Saj ga vidiš, kako je lačen, da je ves kriv. Človeku se smili tak revež, pa sem mu naklonil. Pa se res pozna. Ta h... č preveč poje.“ „Janša, ali ne veš, da je Jurčnjekov.“ „Mislim sem, da je Mico kaj sram, pa jo tudi ni nič. Beračija je že hudič.“ „Stotavženkrat bog in svet božji križ, da bi že bil enkrat teh težav prost.“ „Nazaj daj, bo pa vse prav.“ „Kaj bom pa dal. Bajto in smrekov vin, in tistega prasca, potem smo pa ven. Ti greš pa potem h Katričevi prat.“ — Slišal do besedice Cerkljanska krevlja.

DNEVNE VESTI.

Vabilo na naročbo.

„Sava“ končuje z današnjim dnem svoj prvi letnik. Vsakdo, ki jo je čital, je spoznal njen namen in pomen za napredno stvar na Gorenjskem. Tudi v drugem letu bo ostala „Sava“ zvesta svojim naprednim idejam. Širite jo in dopisujte pridno, da bo postala „Sava“ zrcalo napredne Gorenjske. Dasiravno se z novimi letom podraže tiskarske cene, ostane naročnina ista, ter upamo, da nam dosednji naročniki ne-le ostanejo zvesti, ampak nam pridobi vsak vsaj še enega naročnika. Cena listu je: celoletno 4 K, polletno 2 K, četrletno 1 K. Prihodnji številki priložimo poštne položnice in prosimo cenjene naročnike, da naročnino takoj odpošljejo, da se jim pošiljanje lista ne prekine.

Časopisi. Približal se je zopet čas, ko je treba naročiti časopise, bodisi obnoviti naročnino, ali pa nabaviti si novih. Dolžnost vsakega zavednega naprednjaka je, da si naroči le napredne časopise. Pokažimo vrata nasprotnim, zlasti pa klerikalnim časopisom. Vsak vinar, ki ga izdamo za klerikalno časopisje, pomeni ogromno škodo napredni in slovenski stvari. Ne izgovarjajmo se, jaz imam klerikalni list le v informacijo, mene itak ne prepriča itd. Mogoče je to, toda pomisliti je treba, da klerikalni list enkrat v hiši, ne pride samo naročniku v roke. V roke dobijo tak list tudi družinski člani, posli in drugi. In ako ne pridobi naročnika za klerikalne ideje, pridobi druge, ki verujejo zavitem lažem. Koncem leta pomečite iz hiše klerikalne liste in vsakdo naj naroči vsaj en napredni list.

Fiat justitia! V sled izida deželnozborske volitve dne 16. t. m. se je zlasti vročekrvnejših tukajšnjih gg. profesorjev, ki pripadajo S. L. S., polastila precejšnja nervoznost. Ker v takem duševnem razpoloženju marsikdo kaj učini, česar bi v normalnem stanju ne storil, in ker mi je še tisto popoldne pravil moj sin (osmošolec), da ga je njegov razrednik g. dr. K. Capuder v navzočnosti še enega g. profesorja (političnega somišljenika seveda) zasliševal, kje je bil opoludne in če se ni morda udeležil neke „politične demonstracije“, sem takoj slutil, da gospodje nekaj pripravljajo. In res se je še 16. t. m. na večer raznesla po mestu „stroga uradna tajnost“, da je slučajno isti dan vršča se učiteljska konferenca na predlog g. dr. K. Capudra prisodila mojemu sinu — štiriurni karcer! Pripovedovalo se je tudi, da je pri tej priliki osobito g. dr. K. Capuder, ki bi že kot ordinarij moral varovati popolno objektivnost, postopal skrajno vehementno in da je vsled ugovora od druge strani premenil svoj prvotni predlog in predlagal brez vsakega stvarnega razloga kar naenkrat — šestnajsturni karcer! Te vesti so nemalo razburile občinstvo, ki se je zavedalo takoj prvi hip, kako treba tolmačiti postopanje nekaterih gg. profesorjev. Drugi dan sem prejel uradno naznanilo, da je bil moj sin radi neposlušnosti, laži in pasivne soudeležbe pri politični demonstraciji kaznovan s štiriurnim karcerjem. Napotil sem se takoj k g. gimnazijskemu ravnatelju in ga vprašal, kako se je moglo napram mojemu sinu tako pristransko postopati. Poizvedel sem namreč, da se je učencem kranjske gimnazije prepovedalo na dan volitve postajati pred voliščem, ki je bilo v mestni ubožnici na Pungratu. Moj sin za časa volitve ni bil niti enkrat pred mestno ubožnico, pač so pa tamkaj postajali v gručah drugi dijaki, kar sem opazil sam in menda tudi gg. profesorji, ki so se udeležili volitve. Radi tega se čudim, zakaj se ravno mojega sina dolži neposlušnosti. Nekaj čez dvanajsto uro je bilo na kranjskem trgu precej občinstva. Tam so se sprehajali takrat slučajno tudi nekateri dijaki in med njimi moj sin. Ko je prišel po trgu Vincenc Marinko — znani enfant terrible med kranjskimi profesorji, ki je za časa volilnega gibanja kar najaktivnejše posegal v volilni boj — so mu nekateri izmed občinstva privedili hrupen vsprejem. Kakor hitro se je zaslišal klic „Marinko gre!“, se je moj sin takoj odstranil od družbe dijakov-prijateljev. Podal se je k moji trgovini in stal pred vrati ter čakal name. Videl sem ga tamkaj na lastne oči, pa tudi drugi očitvidci izpričajo lahko vsak čas, da se ni niti aktivno niti pasivno udeležil ali soudeležil „politične demonstracije“. Nadalje trdi moj sin, da je zaslišujočemu g. profesorju povedal resnico. Žal, da gospoda — kakor je to običajno pri hujših pregreških — nista sestavila na podlagi izpovedi zapisnika in ga dala podpisati mojemu sinu. Iz protokola bi bilo brezdvomno posneti, zakaj se mojemu sinu očita laž. Ko sem g. ravnatelju pojasnil vso zadevo, mi je svetoval, da naj napravim na c. kr. gimnazijsko

ravnateljstvo ulogo, v kateri naj na podlagi podanih pojasnil prosim za obnovitev preiskave in navedem verodostojne priče, ki bodo izpričale, da se moj sin ni udeležil politične demonstracije. Ravnal sem se po nasvetu g. ravnatelja, a na moje veliko začudenje se me je z dopisom z dne 19. t. m. obvestilo, da se moji prošnji ne more ugoditi, ker so gg. profesorji, ki so v konferenci poročali o krivdi in izpovedbi pri zaslišanju mojega sina, v seji učiteljskega zbora odločno izjavili, da so bila njihova poročila o prestopkih mojega sina popolnoma resnična in natančna ter da se je vršilo njegovo zaslišanje pravilno. Sporočilo se mi je tudi, da mi je odprta pot za pritožbo na c. kr. deželni šolski svet. Iz tega dopisa sem posnel, da se še vedno ni podela nervoznost pri vročekrvnih gg. profesorjih. Podal sem se zopet k g. ravnatelju, a ker ga nisem dobil doma, sem se obrnil radi informacije na g. dr. K. Capudra, ki je pa kratkoma odklonil vsako pojasnilo. Velmožni g. razrednik bi moral vedeti, da je njegova dolžnost dajati starišem informacije in da bi v navedenem slučaju moral proti političnemu nasprotniku že celo nastopati taktno, da se izogne vsakega očitanja pristranosti iz političnih nagibov. Opozarjam ga na razglas c. kr. naučnega ministrstva z dne 21. novembra 1904 št. 40508. Iz lahko umevnih razlogov se še premišljam, če naj se pritožim na c. kr. deželni šolski svet, pač se mi je pa zdelo potrebno, vso zadevo izročiti javnosti, da izvedo tudi širši krogi, kako gotovi c. kr. profesorji na kranjski gimnaziji ubijajo v mladih srcih čut poštenosti in pravičnosti. Morda bo sedaj tudi razrednik g. dr. Karl Capuder podal potrebna pojasnila. Nerad sem vse to spravil v javnost — že zato nerad, ker moj sin stoji pred maturo — a večna škoda bi bila, če bi se ne otel pozablivosti unikum, ko mora za dozdevne očetove grehe presedeti kazen — njegov sin. Vivat justitia!

Kranj, dne 26. decembra 1913.

Ciril Pirc.

Nesramne grožnje. Dekana Koblarja še vedno niso izučile različne bridke pa tudi drage izkušnje. Odslovil je Marinkota, ki mu je povzročil toliko nepotrebnih stroškov, sedaj je pa zopet sam padel v staro napako. V zadnjem „Gorenjcu“ se spet prav neotesano napadajo različni trgovci in se jim preti z bojko to m. Gospod dekan Koblar bi moral vedeti, da je to prav nevarno orožje, ki se čestokrat zaobrne proti napadalcu in vrhutega spada pod — kazenski zakon! Klerikalcem ne gre iz glave, da so propali pri zadnjih volitvah. V svoji onemogli jezi brcajo in grizejo krog sebe, napravljajo anonimne ovadbe in hočejo politične nasprotnike gmotno oškodovati. Radi lopovske „Gorenjčeve“ notice se bomo pomenili na drugem mestu. Sicer naj pa pazijo gospodje, da nas ne mine potrpežljivost in da ne spravimo na dan stvari, radi katerih bi se prizadeti bridko kesali. Menda se razumemo!

Vinko Marinko gre v Ameriko! Širi se govorica, da se odpravlja ljubljenev vsega kranjskega zabavo ljubčega občinstva čez veliko lužo v deželo, kjer bo lahko uspešneje uveljavil svoje globoko zakopane talente. Baje hoče v spremstvu svojega kolega — detektiva delovati na zanimivem polju kriminalistike. Če je to res, nam je iskreno žal, da izgubimo to politično ničlo — a pardon — korifejo iz našega mesta, kateremu je bil v kras in zabavo. Predsednik „Meščanske zveze“ nas hoče ostaviti. Gospod dekan bo gotovo storil vse, da gospod Vinko ostane — pri svojem sklepu. Smo pa tudi prav resno v skrbeh za gospoda Ceneta. Amerika je kaj čudna dežela, kjer novodošlece prav hitro „pogruntajo“. Saj se je pred kratkim bralo v časnikih, da so neko žensko poslali kot fanta nazaj v Evropo. Podaja se nam zla slutnja, da se utegne pripetiti našemu ljubljencu malheur, da ga na podlagi njegovih zadnjih doživljajev „pogruntajo“ in pošljejo v Evropo kot strahopetno in sramežljivo punčko. Kot taki pa mu želimo mnogo sreče v ljubezni. Če res greste, gospod Cene, pa srečno pot in kmalu na svidenje Cenka.

† Janko Pollak. Nenadno nas je včeraj zjutraj dohitela vest, da je umrl g. Janko Pollak, trgovec v Kranju. Umrl je v petek ob pol. 1. uri ponoči hipno za srčno kapjo. Pred dobrim tednom je zdravnik konstatiral pri njemu hudo srčno napako, katera je nastala po malih revmatičnih napadih. Še kratko pred smrtjo je bil sam pri zdravniku, kateri mu je svetoval, da se vleže takoj v posteljo, ker potrebuje absolutni mir. A vzlic temu je pokojnik posetil še večerno predstavo v kinematografu. Nič hudega sluteč je prišel ob 10. uri domov in ob pol 1. uri je umrl v rokah matere in zdravnika. Pokojnik je bil blaga duša in izvrsten družabnik. Deloval je svoje čase prav uspešno v tukajšnjem Sokolu ter bil tudi dlje časa njega načelnik. Član je bil vseh narodnih društev in vedno odločno napreden. Bodi dragemu pokojniku lahka domača gorenjska gruda, prizadetim rodbinam pa naše najiskrenejše sožalje.

Umrl je v četrtek gospod Anton Eržen, c. kr. fin. straže nadpaznik v p. Naj v miru počiva!

Ples — prepovedan! Iz Skofje Loke nam pišejo: Ob tej gotovo ne razveseljivi novici bode brezdvomno vtrepčala vsa naša poskočna mladina! Tudi starejši ljudje, če že radi plešejo ali ne, bodo z nevoljo sprejeli to vsekakor čudno vest. A kaj hočemo: svet se suče! Doslej se je že toliko plesalo pri nas in drugod, kolikor se je pač komu zljubilo, doslej pa nič — več! Toda cenjeni naši čitalji naj bodo pomirjeni, ker ta plesna prepoved velja samo za — Skofjo Loko. Po drugih vaseh in mestih, bodisi pri vas v Kraju ali Ljubljani, na Dunaju ali cele na Turškem bodo naši fantje in dekleta, če jih je kaj tam, plesali in rajali prejkoslej „poleg stare navade.“ Samo v Skofji Loki ne! Stvar, kolikor je sama na sebi presmešna, je namreč sledeča: Skofjeloška Narodna čitalnica, ena izmed najstarejših narodnih društev na Slovenskem (obstoja že 51 let), je te dni naznanilo mestnemu županstvu, da bode pridila letos svoj običajni „Silvestrov večer“ s plesom in pozneje 11. januarja pa plesno veselico pod imenom „Fantovski ples.“ Naš „modri“ in seveda „hipermoderni“ mestni župan je na to naznanilo najprvo zahteval od čitalniškega odbora predložitev društvenih pravil. Čemu so mu dila ta pravila, pametni ljudje zastonj ugibajo! V pravilih je pač župan lahko bral, da je namen čitalnice čitanje in razveseljevanje, da se ne vtika v nekatrške politične zadeve in še druga, po zakonu predpisana določila. Pa to so že tako splošno znana dejstva, da se mora smatrati vsakteri človek za zelo zagamanega in zagovedanega, ako to še ne ve in če je ta makari prebrihtna glavica našega mestnega župana. No in ko se je naš župan naštudiral čitalniških pravil, vrnil je ta društvu in tedaj se mu je še videlo potrebno rešiti prošnjo z odlokom, sledeče vsebine: Št. 2816. Narodni čitalnici v Skofji Loki. Na prošnjo z dne 22. 12. 1913. se licenca za ples za Silvestrov večer po polnoči in za 11. 1. 1914. sklicaje se na razpis deželne vlade z dne 25. 5. 1913. št. 1174 in cesarsko naredbo z 20. 4. 1854 št. 7. ne izda in se ples ne dovoli. Zoper ta odlok je Vam prosta priložba v teku 14. dni na občinski odbor. Mestno županstvo v Skofji Loši 24. 12. 1914. L. S. J. Hafner „s. r.“ — Tako torej če bo obveljala ta najnovjša županova odredba, se letos v naši verni Skofji Loki ne bo plesalo! Kakor umevno hočemo in moramo skrbeti za to, da drevesa našega deviškosomežljivega g. župana ne bodo zrasla do neba! Ta županov čin dovolj jasno razsvetljuje razmere, v katerih živimo, odkar gospodarjo na našem rotovžu klerikalni mogotci ala Sinkovec, Tomažev Pepe in Kapar! Tako daleč smo torej prišli v našem mestu, odkar so naši meščani izročili vse vaje na magistratu tem znanim prijateljem nas naprednjakov, da nam več ne privoščijo ni poštene zabave za naš denar! Lepa je ta! V svarilo pa naj bo to vsem drugim krajem, kjer prepuščajo prosto vladanje v občinah politikujočim duhovnikom. Posebno pa naj si to zapomnijo vsi naši mestni volilci. Kakor so ti pri ravnokar minulih volitvah možato nastopili in s svojimi glasovnicami v rokah, protestirali proti klerikalnemu vladanju in koritarstvu v deželni odboru, isto tako naj se pripravijo na to, da pri naših bodočih volitvah pomedejo z rotovških sedežev klerikalne možakarje, ki niso za drugega, kakor da ovirajo vsak svoboden razvitek našega mesta. Da se pa bo v navedenih dnevih in tudi pozneje plesalo in drugače mirno in pošteno razveseljevalo naše meščanstvo, za to bodemo že še preskrbeli! Tega nam pač ne more nihče prepovedati! —

Dodatno k zgornjemu dopisu nam je odbor „Narodne čitalnice“ v Skofji Loki sporočil, da se bo „Silvestrov“ večer vseeno vršil in sicer bo ta zabavni večer omenjen na društvenike in po njih vpeljane goste. Za to ni treba nobene licence. Na isti način se bo vršila plesna veselica dne 11. januarja 1914.

Novoizvoljeni okrajni cestni odbor za kranjski okraj se je danes konstituiral in izvolil načelnikom Ivana Zabreta in namestnikom Franca Kuralta. Za odbornika, ki je poleg načelnika odgovoren in ima drugi ključ od blagajne, se izvoli Ivan Blagne. Kot uradni sedež okr. cestnega odbora se določi občinski urad v Predosljih. Seje se bodo vršile v Kranju.

Našla se je v Kranju svota denarja. Kdor je pogreša, se naj oglasi pri g. nadpoštarju Ulepiču na pošti.

Kino J. Nadišar. V soboto, nedeljo in ponedeljek se bo predvajalo senzacijsko učinkovitost v dveh dejanjih „Hipnotiziran.“ Poleg te točke obsega spored še sledeče: „Razstava perutnine“ naravni posnetek. „Goumontov tednik“ II. „Sedma zapoved“, „Ljubko dekle“, drami. „Nje stara ljubezen“ in „Mona Liza z brkami“, veseloigri. — Dne 31. decembra in 1. januarja 1914 pa obsega spored krasno novost „Jak Browna ljubezenska pot“, velika senzacnost v dveh dejanjih, ki se proizvajajo le pri večernih predstavah ter „Kelmorajn in most čez Reno“ ter „Solnograd“, naravna posnetka; dalje drami „Ljubezen do slepe“ in „Strašna noč“ ter smešne prizore „Polidor si vbrizga“, „Teddy snazi okna“ in „Originalna paljhača.“

51. redni občni zbor Narodne čitalnice v Kranju se je vršil v ponedeljek, dne 22. decembra ter se je novoizvoljeni odbor sledeče konstituiral: g. Makso Fock predsednik, g. Josip Cvar podpredsednik, g. Mirko Chrobath tajnik, g. Lavoslav Mikuš blagajnik, g. Šinkovec Anton ml. knjižničar, g. Kukovca Fran gospodar in Jan. Langašek odbornikom. Nadalje so bili voljeni g. Rus Rudolf, Sirc Franc, Majdič Fran odborniškimi namestniki; g. J. Meden in g. Fran Sepaher pregledovalcem računov.

Silvestrov večer v Narodni čitalnici v Kranju se vrši kakor običajno vsako leto, tudi letos, s prav zanimivim sporedom. Priredita se igri: *Mesalina*, burka v enem dejanju in *Idealna tašča*, veseloigra v enem dejanju. O polnoči nagovor g. predseenika, potem ples do dobrega razpoloženja gostov! Vsako leto je bil ta večer res družaben in vedno prenapolnjen od strani članov, ter upamo, da tudi letos jako dobro uspe. Začetek točno ob pol 9. uri zvečer. Na Silvestrov večer vsi v Čitalnico! Na svidenje!

Žrebanje časopisov Narodne čitalnice v Kranju se vrši kakor običajno vsako leto, dne 6. januarja 1914 ob 11. uri dopoldne v bralni sobi Narodne čitalnice v Kranju, na kar vse g. člane, kateri se za časopisje zanimajo najljubdeje vabimo!

Plesni venček godbe prostovoljne požarne brambe v Kranju bo v ponedeljek, dne 5. januarja 1914 v prostorih telovadnega društva „Sokol“. Začetek ob pol 9. uri zvečer. Pri plesu svira popolen lastni orkester. Vstopnina 1 K za osebo. Uniformirani člani plačajo polovico. Ker je čisti dobiček namenjen v pokritje zaostalih računov, se preplačila hvaložno sprejemajo.

Umrli je v ljubljanskem Leoninu gospod cand. jur. Josip Kandušar, bivši učenec tukajšnje gimnazije. N. v. p.!

Slovensko planinsko društvo priredi dne 1. februarja 1914 zopet svoj priljubljeni planinski ples v Narodnem domu v Ljubljani; v poletni sezoni pa priredi društvo ljudsko veselico v Bohinju, povodom otvoritve hotela Zlatoroga ob Bohinjskem jezeru.

Poglavje o okr. babicah. Iz Cerkelj se nam piše: „Tako sem pijana, koker dež“, pravi neka okr. babica. Pozor tedaj pri izbiranju v takih slučajih, kjer se gre za pravi pomen življenja. Imamo v Cerkljah dobro izvežbano in tiho, za vse slučaje pripravno okr. babico M. Koritnikovo, ki je na razpolago vsakemu, brez izjeme stanu. Nočemo delati krivice, pa kar ne gre, ne gre. Po hišah okoli hoditi, se bahati s pijanostjo, oznanjevati, kaj se je vse tukaj zgodilo, s menda ne zdi nikomur prav. Še enkrat, pozor! Pijanost naj ima kot v smetišču. Magari če je tudi iz Brnikov.

Telovadno društvo „Sokol“ v Škofji Loki naznanja, da se vrši VIII. redni letni občni zbor v nedeljo, dne 28. t. m. ob 2. popoldne v društveni telovadnici z običajnim dnevnim redom.

Tiskarna „Sava“ v Kranju

želi vsem cenjenim odjemalcem
srečno in veselo
novo leto!

Vsem svojim odjemalcem želim

srečno in veselo novo leto

ter se priporočam njih nadaljni naklonjenosti.

Ivan Potočnik

čevljarški mojster in trgovec v Kranju.

Srečno in veselo novo leto

želi vsem svojim odjemalcem in prijateljem

Ivan Nadižar,
mizarski mojster v Kranju

Kino J. Nadišar

Vsako soboto in nedeljo predstave.

Tužnim srcem javljamo, da je danes ob pol 1. uri ponoči umrl naš preljubljeni oče, gospod

Janko Pollak

trgovec

po kratki, mučni bolezni.

Pogreb bo v soboto, 27. dec. ob 3. uri popoldne.

Kranj, 26. decembra 1913.

Ivko, Marjan, Jelica

otroci

in vsi drugi sorodniki.

Zahvala.

Za mnogobrojne dokaze srčnega sočutja povodom smrti našega ljubljenege očeta, brata, svaka in strica i. t. d. gospoda

Janko Pollaka

trgovca

izrekamo tem potom najiskrenejšo zahvalo.

Kranj, dne 27. decembra 1913.

RodbiNe Mihelič, Polak in Grobath
za mladoletne otroke.

Razno.

Če je človek preveč raztresen. Te dni bodo odkrili v Nancyju spomenik matematiku Poincaréju, pred kratkim umrlega bratranca sedanjega predsednika republike. Slavni učenjak je bil vzor profesorske raztresenosti. Nekega dne je iskal neki spis v knjižnici. S svetilko v roki je pregledoval posamezne omare za knjige, dokler ni prišel k staromodni omari z vrati. Odprl je polovico vrat, postavil svetilko na polico ter začel iskati in brskati po knjigah. Naenkrat je našel spis, ki ga je iskal. Hitro ga je vzel, zaprl vrata in v tem hipu se je — prijel za glavo, kajti zapazil je z grozo, da je kar naenkrat v temi. Takrat je namreč učenjak bolehal na ukeh, včasih se je celo bal, da bo oslepel. In zdaj naenkrat — je bil v temi! Zavpil je ter začel tipati po sobi ter iskati zvonec. Na to je stopil v sobo sluga Jožef in opazil svojega gospodarja, ki je oči zakrival z ruto ter vzdihoval: „Jožef, oslepil sem!“ Pokazalo se je kmalu, da ni tako hudo, toda v omari, kjer so našli svetilko, je bilo huje. Vžigale so se knjige in papirji, na katerih je imel raztreseni profesor napisane važne račune. Od tedaj profesor ni nikdar več „oslepil“.

Srečno in veselo
novo leto 1914.

želi vsem cenjenim odjemalcem, prijateljem in znancem s prošnjo, da mu v bodoče ohranijo enako zaupanje

Franc Dolenz

KRANJ

Glavna trgovina in podružnica.

Veselo novo leto

vsem cenjenim obiskovalcem in odjemalcem

Kavarna Zd. Krajnc

in trgovina s špecerijo in deželnimi pridelki.

Podružnica „Slov. trgov. društva „Merkur“ v Kranju naznanja žalostno vest, da je umrl njen večletni član, gospod

Janko Pollak

trgovec v Kranju.

Pogreb pokojnika je v soboto, dne 27. t. m. ob 3. uri popoldne. N. v. m. p.

Kranj, dne 26. decembra 1913.

Odbor.

Koder Slovenci prebivajo,
povsod je razširjen

„Slovenski Ilustrovani
Tednik“.

Naročite si ga in pridobivajte mu
novih naročnikov!

Ivan Levichnik
 urar in trgovec v Kranju
 Velika zaloga
Optični predmeti
 Najcenejša prilika za nakup
božičnih in novoletnih daril
 Cene brez konkurence
 Postrežba solidna.

Zobozdravniški in zobotehnični atelje
dr. Edv. Globočnik

okrožni zdravnik in zobozdravnik in

Fr. Holz hacker

konc. zobotehnik

v Kranju

v Hlebšovi hiši, nasproti rotovža, je slavnemu občinstvu vsak delavni dan od 8. ure zjutraj do 5. ure popoldne in ob nedeljah od pol 8. ure zjutraj do 11. ure dopoldne, izven velikih praznikov na razpolago.

16 52-51

Darila.

Odkupnina za novoletna voščila 1914; v korist družbi sv. Cirila in Metoda: Adamič Marija, Berjak Iva, Crobath Marija, Crobath Anica, Cizl Mimi, Cvar Viki, Cesen Marjeta, Dolenc Fani, Dolar Hela, Fajdiga Palmira, Fock Marija, Golob Maja, Golob Terezija, Geiger Marija, Holz hacker Jelca, Jäger Ludmila, Jezeršek Franica, Jugovic Franja, Jugovic Katinka, Jeglič Marija, Keržič Marija, Korkalj Ivanka, Konc Terezija, Korošec Mici, Kovačič Justina, Krenner Franja, Krenner Leopoldina, Kušar Mici, Krajnc Mimi, Krajnc Mira, Lampe Marija, Likozar Mici, Logar Ivanka, Majdič Matilda, Majdič Saša, Mayer Ana, Mayer Marija, Matiašič Ida, Mihelič Tončka, Miklavčič Janja, Mlejnik Mara, Melania Marn, Masten Anica, Nadižar Mici, Pavšler Helena, Pečnik Fanči, Pfeifer Ivanka, Pirc Minka, Pirc Mimi, Polak Marija, Prevc Marija, Pučnik Josipina, Puppo Josipina, Pezdrič Amalija, Pevc Cilka, Rakovec Mara, Rakovec Marica, Rant Magda, Rebolj Marija, Rus Ana, Rus Marija, Sajovic Anuča, Sajovic Ivana, Sajovic Vera, Sajovic Pavla, Suhadolnik Ana, Savnik Marija, Savnik Leopoldina, Savnik Meta, Savnik Olga, Slamberger Inka, Tajnik Cilka, Ullrich Radivojka, Valenčič Hermina, Zupanc Apolonija.

157-6

Odda se stanovanje

obstoječe iz 3 sob, kuhinje in pritliklinami za 1. februar 1914.

Podatki pri upravnistvu tega lista.

Pisarna za urejevanje splošnih gospodarskih zadev
J. Rozman :: Kranj

- I. Denarni promet: Izposlovanje posojil v vseh oblikah. — Prevzem kapitalij in njih pupilarnovarno nalaganje. — Ranžiranje insolvent. — Eskont menic. — Nakup in prodaja državnih vrednostnih papirjev. — Izdaja uradnih borznih kurzov.
- II. Informacijske zadeve: Izdaja trgovskih in obrtnih informacij ter naslovov dobaviteljev in odjemalcev za vse blagovne stroke.
- III. Izterjevanje terjatev: Izterjevanje trgovskih in obrtnih terjatev. — Inkaso menic.
- IV. Promet z nepremičninami in podjetji: Posredovanje pri nakupu, prodaji in zamenjavi nepremičnin, industrijskih, trgovskih in obrtnih podjetij.
- V. Tehnično-komercijelne zadeve: Nakup in prodaja industrijskih, obrtnih in poljedelskih strojev vseh sistemov. — Oprema celih delavnic. — Instalacije. — Načrti in proračuni.
- VI. Strokovni nasveti v vseh navedenih zadevah. Strogo stvarno poslovanje. — Prospekti na razpolago. 120 52-18

Kupovalci! Nakupimo svoje Osvald Dobeicu v Kranju na Glavnem trgu (pri Krisperju),

kajti ondi se dobijo raznovrstne suhe in oljnate barve, firnež, terpentin, lake vseh vrst, čopiči, krtače, otepači, ročne torbice, sesalke za otroke, predvratne slame, pipe i. t. d. Velika zaloga stekla, kakor steklenic, vrčev za vino, vodo in pivo, žepnih steklenic, kozarcev, solnic, steklenih skled in krožnikov, križev brez in s pokrivalom, stoječih, visečih, stenskih in hlevskih svetilk, svečnikov, belih in zelenih senčnikov, krogelj, likerjev in vinskih servic, vpletenih steklenic vseh velikosti i. t. d. Nadalje različnega porcelana, kakor umivalne, jedilne, čajne in kavine oprave v vseh barvah, robotih in gladkih skled, belih, pisanih in stenskih krožnikov vse velikosti, šalic za kavo, mleko in juho, loncev za juho, skledice za omako, posodice za jajca, kavnihi strojev, loncev, brez in z napisom, pljuvalnikov, vrčev za mleko, kavo in čaj, vžigalnikov, ročnih svečnikov, vaz za cvetlice, posodice za zobotrebce, kropivnikov, vse vrst prstenih skled, krožnikov, etažer, šalic i. t. d. Velika izber kuhinjske posode, emajliranih skled, loncev, kastrole, mlečnih ponev v modri in rujavi barvi, mlečnih in petrolejskih kangel, pekve, ponovk, zajemalk, belih in medenih korcev, pocinjenih skled za mešanje vse velikosti, belih loncev za perilo, aluminium posode, vseh vrst tac, žehhtarov, cedilnikov za mleko, juho in čaj, pokrovk, modlov za torte, lijakov, lesenih in emajliranih solnic, likalnikov, mlinčkov za poper in kavo, požigalnikov za kavo, smetišnice, modrih in rujavih škafov za vodo, emajlirane umivalne oprave ter različnih umivalnih miz, strojev za meso in mandeljne, lite železne posode, žičnikov in žice, beštaka, kakor vilce, noži žlice i. t. d. 29-25

Vsi predmeti se prodajajo po najnižjih cenah. Gostilničarji in neveste imajo posebne cene.

Na prodaj je tudi še malo rabljen **Singerjev šivalni stroj** za polovično ceno.

Razglednice iz Kranja po 2 vin. Postrežba točna in solidna.

Zagrebski
Franck
 priporočujemo kot najboljši pridatek za kavo!
 kot izjavniško znamko

M. Rant - Kranj

trgovina s špecerijskim in galanterijskim blagom

Priložnostni nakup **otročkih vozičkov.**

Trbovljski in češki premog.

Nakup suhih gob in deželnih pridelkov.

Kolodvorska restavracija

priporoča

vedno sveže Budjeviško pivo ter pristna vina in dobro kuhinjo

4 52-51

KOLESARJI, zahtevajte

v lastnem interesu nemudoma **brezplačno in poštne** prosto prvi slovenski pravkar izišli

bogato ilustrovani cenik 1913 za kolesa in posamezne dele.

Poglejte pa pazljivo ali pa se osebno prepričajte v naših trgovinah in uvideli boste, da vodimo prvovrstno blago po najnižjih, brezkonkurenčnih cenah. 108 10-39

Karel Čamernik & Ko., Ljubljana, Dunajska cesta 9-12, specialna trgovina s kolesi, motorji, avtomobili in posameznimi deli, mehanična delavnica in garaža.

"U.K." ČAJÍ
 London
 SO svetovnoslavni!

Glavna zaloga pri Peter Majdiču Merkur, in Franc Dolenzu v Kranju.

164 20-3

Najstarejša trgovina

Ferd. Sajovic v Kranju poprej C. Pleiweiss

priporoča svojo bogato zalogo vedno najnovejšega in najboljšega manufakturnega blaga.

Posebno priporoča slavnemu občinstvu za

jesensko in zimsko sezijo

bogato izbiro oblek za moške in ženske.

Nakup suhih jedilnih gob po najvišji dnevni ceni.

Veletrgovina J. & A. Majdič Kranj

Deželni pridelki, špecerijsko blago.

Priznani najboljši dalmatinski portland cement „Salona“ za izdelovanje opeke in cement drugih znamk za zidanje

Trbovljski premog.

Umetna gnojila.

12-52

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo v LJUBLJANI

obrestuje hranine vloge od 1. januarja 1913 naprej po čistih

brez odbitka rentnega davka.

4³/₄ 0/0

brez odbitka rentnega davka.

Rezervni zaklad
nad K 800.000.

Rezervni zaklad
nad K 800.000.

7-52

14-43

Primerna božična in novoletna darila

priporoča

Rudolf Rus

urar in trgovec poleg lekarne v Kranju

Ustanovljeno leta 1885.

Prva in največja zaloga ur, zlatnine in srebrnine. — Vsake vrste ščipalniki in očala. Ročne in žepne električne svetilke.

Najnižje cene brez konkurence. Ceniki zastoj in poštnine prosti.

!! 50 vinarski bazar
in
najnovejše igrače
za Božič in Novo leto

= v veliki izberi razstavljeno v I. nadst. =

kakor druga primerna darila, se prodajajo radi pre-
zidave trgovine po skrajno nizkih cenah.

A. Adamič, Kranj

Kreditno društvo v Kranju

registrovana zadruga z omejeno zavezo

13-52

obrestuje hranilne vloge od 1. januarja 1913 naprej po

4³/₄ 0/0

brez odbitka rentnega davka.

Uradne ure so vsak delavnik od 9.—12. dopoldne.

Jamčeno čisto, jedrnato

2 52-52

Tovarna: **Ig. Fock, Kranj**

MILO z znamko Solnce.

najizborneje in današnjim cenam primerno **najceneje**

zato najbolji **nadomestek** vsem dražjim vrstam. :: Prodaja se tudi na drobno.

Izdelki:
Kristalna soda, pralni lug, rudeče in črno marmorirano Eschweger milo, zeleno tržaško in belo Marzeljsko milo, ter vse ceneje vrste pralnega mila. **Stearinske sveče. Kolomaz.**

Srečno in veselo novo leto

želi svojim cenjenim odjemalcem, gostom, prijateljem in vsem znancem

M. RANT

trgovina in restavracija

Vinska veletrgovina Rudolf Kokalj, Kranj

17-52

Priporočam svoja
izvrstna, zajamčeno pristna
dolenjska, metliška, štajerska in istrijska
vina
v sodih in steklenicah

Zaloga najfinejših tu- in inozemskih šampanjcev, stekleničnih vin in mineralnih voda.

Tiskarna „SAVA“ v Kranju
se priporoča v izdelavo vseh tiskarskih del.

Najbolj varno naložen denar v celem
političnem kranjskem okraju!

36 26-26

Mestna hranilnica v Kranju

obrestuje hranilne vloge po

**Splošni rezervni zaklad
(lastno premoženje) nad
325.000 kron.**

Hranilnica posoja na zemljišča po 5 1/2% na leto in na amortizacijo v 45 letih, tako da na primer dolžnik v teku 45 let popolnoma poplača posojilo 100 kron z obrestmi vred, ako plačuje vsakega pol leta po 3 krome.

Koncem leta 1912. je bilo stanje hranilnih vlog nad

5 milijonov 100 tisoč kron.

Posojil na zemljišča ter posojil občinam
: **nad 4 milijone kron.** :

4 1/2%

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje hranilnica iz lastnega. Narasle in nedvignjene vložne obresti pripisuje h kapitalu vsakega pol leta — to je dne 30. junija in dne 31. decembra — ne da bi bilo treba vlagateljem se zglašati radi tega pri hranilnici.

Za varnost hranilnih vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina Kranj z vsem svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo. Da so hranilne vloge res varne, priča zlasti to:

da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar mladoletnih otrok in varovancev ter župnišča cerkven denar.

Ta najstarejši denarni zavod v **Kranju**

uraduje na rotovžu

vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 4. ure popoldne.